VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Beslut
Barns journaler via nätet
Datum 2019-05-02
Diarienummer RS 2017-02432

Handläggare: Christina Fagerberg
Telefon: 073-660 15 63
E-post: christina.fagerberg@vgregion.se

Till Regiondirektören

Införandeplan Barns journaler via nätet i VGR

Förslag till beslut

Regiondirektören förslås besluta att

1. ansluta barns journaler till e-tjänsten Journalen enligt underlag

Sammanfattning av ärendet

I Västra Götaland tillgängliggjordes 2016 journalinformation för invånare via 1177 vårdguidens e-tjänster. Den 1 juni anslöts information från sjukhusens journalsystem Melior och den 1 november anslöts information från Närhälsan, Habilitering & Hälsa och Hjälpmedelscentralens journalsystem AsynjaVisph.
Några undantagna vårdenheter finns i VGR där man bedömt att manuell menprövning ska göras innan utlämnande, dessa återfinns i VGRs regelverk för enskilds direktåtkomst (Dnr RS 3236-2014).
De levererade informationsmängderna från samtliga yrkeskategorier är journalanteckningar, diagnoser, vårdkontakter och uppmärksamhetsinformation. Fler informationsmängder, system och vårdenheter ansluts successivt.

Journalinformationen ansluts samtidigt till Nationell Patient Översikt, NPÖ. Det möjliggör att behörig vårdpersonal med patientens samtycke kan ta del av information som registrerats hos andra regioner, kommuner eller privata vårdgivare.

Vårdnadshavarnas ansvar, barnets rättigheter och barnskyddsaspekten finns väl beskrivet i Ineras dokument *Nationella rekommendationer inför publicering av patientjournalen via nätet inom barnsjukvård* som finns här.

VGRs regelverk och Ramverk anger att vårdnadshavare ska ha direktåtkomst till sina barns journalinformation till barnet fyller 13 år. Det möjliggörs i e-tjänsten.

VGR har på inrådan av sektorsrådet barn avvaktat med att ansluta barns journaler via nätet och inväntat resultatet av en nationell barnkonsekvensanalys innan vårdnadshavare via direktåtkomst ges åtkomst till sina barns journalinformation. Som grund för ställningstagandet har sektorsrådet angett att normalt har en vårdnadshavare rätt att ta del av ett underårigt barns patientjournal. I vissa fall kan dock sekretess gälla även mot vårdnadshavaren, nämligen då det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren. Det kan även finnas uppgifter om andra personer i patientjournalen och dessa uppgifter kan

vara skyddade av sekretess.
Det har inneburit att vårdnadshavare har undantagits från direktåtkomst till sina barns journalinformation mellan 0 till och med 12 år i Västra Götaland.

2017 gjordes en barnkonsekvensanalys och riskanalys nationellt. I det arbetet har VGR medverkat. Rekommendationer och förslag på rutiner till regionerna har tagits fram utifrån den nationella riskbedömningen och barnkonsekvensanalysen. Det samlade materialet finns publicerat på www.inera.se

2018 har en prövning av barnets bästa utifrån FNs konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) genomförts i VGR med anledning av införande av barns journaler via nätet. Prövningen ingår i beslutsunderlaget för införande av barns journaler via nätet i VGR.

Beslut och regelverk

Avsikten med direktåtkomst till journaluppgifter är att bereda patienten stärkt möjlighet till aktivt deltagande och beslut i och uppföljning av sin vård, stödja engagemanget för den egna hälsan samt öka transparensen inom hälso-och sjukvården.
Regionstyrelsen (RS) har 2014-12-09 (Diarienummer RS 3236-2014) beslutat att ge invånare direktåtkomst till sina journaluppgifter.

Vad som visas och hur styrs av ett nationellt regelverk för enskilds direktåtkomst till journalinformation som fastställdes av styrelsen för Inera AB 2014-04-09. Det anpassades till VGR och beslutades av Regionstyrelsen 2016-03-22, VGRs regelverk för enskilds direktåtkomst (Dnr RS 3236-2014).

Inera AB styrelse har sedermera, i samarbete med SKL tagit fram ett nationellt ramverk för alla regioner om enskilds direktåtkomst till sin journalinformation. Ineras styrelse fastställde ramverket den 22 september 2016. Det innehåller en målbild samt gemensamma principer för enskilds direktåtkomst till sin egen journalinformation via e-tjänster. Juridiska frågeställningar som aktualiserats i samband med e-tjänsten Journalen, samt hur tjänsten ska fungera, har klarlagts.
Syftet med ramverket är att samtliga regioner ska ställa sig bakom ett gemensamt ramverk så att invånare får tillgång till samma information oavsett var man bor eller vårdas.

I VGR fastställdes ramverket av Regionstyrelsen 2017-04-11 (Dnr RS 2016-00527) och uppdraget är att anpassa VGRs regelverk till det nationella ramverket med mål att vid utgången av år 2020 har alla invånare tillgång till all information om sig själv som dokumenteras i landstingsfinansierad hälso- och sjukvård och tandvård, och vårdnadshavare har tillgång till barns information till det att barnet fyller 13 år.

Genomförande

Barn-och Ungdomspsykiatrin, BUP
Sektorsrådet BUP har valt att avvakta anslutningen av Vuxenpsykiatrin och Barns journaler via nätet i VGR för att utifrån erfarenheterna få mer kunskap.

Av landets regioner har hittills Kronoberg, Jönköping och Blekinge anslutit BUP till Journalen.

Barns journaler via nätet
Normalt har en vårdnadshavare rätt att ta del av ett underårigt barns patientjournal. Det finns angivet i både VGRs regelverk och ramverk för enskilds direktåtkomst.
I vissa fall kan sekretess gälla mot vårdnadshavaren t ex då det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs för vårdnadshavaren. I dessa fall tas rätten till direktåtkomst bort för vårdnadshavare. Det kan även finnas uppgifter om andra personer i patientjournalen och dessa uppgifter kan vara skyddade av sekretess.

Vissa kan tvingas visa sin journalinformation
Det kan finnas risk att ungdomar och unga vuxna i utsatta hemmiljöer med inslag av social kontroll och/eller våld kan tvingas visa journalinformation via e-tjänsten Journalen mot sin vilja. Var lyhörd och vid behov vidta åtgärder för att information inte ska synas i e-tjänsten Journalen.

Hur fungerar det

Är man registrerad hos Skatteverket som vårdnadshavare för ett barn <13 år har man automatisk tillgång till barnets journal. Den automatiska tillgången upphör när barnet fyller 13 år. Vårdnadshavaren loggar in i den egna journalen och växlar till barnets journal. Inloggningen sker med e-legitimation via 1177.se.
Beroende på barnets situation kan man i enskilda fall förlänga eller förkorta vårdnadshavares tillgång till barnets journal.

Från 16 år kan ungdomen själv logga in med e-legitimation via 1177.se och läsa sin journalinformation.
Att tidigarelägga ungdomens egen tillgång till sin information är möjligt.
Undantagen från reglerna beslutas av verksamhetschef. Beskrivet i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkoms* (bifogas).

Anslutningsplan

Anslutning av barns journalinformation omfattar samtliga barnverksamheter (undantaget BUP) och sker samtidigt från sjukhusens- och Närhälsans, Habilitering och hälsas samt Hjälpmedelscentralens journalsystem Melior och AsynjaVisph.

Journalinformationen visas i e-tjänsten från och med anslutningsdatumet.
Äldre journalinformation ansluts inte för direktåtkomst men kan likt tidigare lämnas ut i pappersformat efter sedvanlig menprövning och kontakt med aktuell vårdenhet.

Tidplan
I VGR ansluts barns journalinformation till e-tjänsten Journalen 2019-10-01.

Tillämpningar

Undantag av vårdenheter
I VGRs regelverk redogörs för vilka vårdenheter som är undantagna från att visa journalinformation i Journalen. De angavs av verksamheten vid anpassningen av det nationella regelverket till VGR 2016. I regelverket anges också att vårdenheter som initialt görs tillgängliga kan komma att undantas längre fram av skäl som idag inte går att förutse. Omvänt kan även hela eller delar av vårdenheter som initialt är undantagna att göras

tillgängliga för direktåtkomst längre fram.

Undantag av vårdenheter inom barnsjukvård är BUP och Angered Närsjukhus flyktingbarnmottagning. Sektorsrådet barn och barnskyddsteamet rekommenderar att också de framtida barnskyddsteamens journaldokumentation undantas från e-tjänsten.

Undantag från direktåtkomst

Anteckningen *Undantag från direktåtkomst* är införd sedan 2016 i såväl Melior som AsynjaVisph. Här ska göras sådana anteckningar som behöver noteras utan att visas vid enskilds direktåtkomst.

I anteckningen finns fyra sökord Tidiga hypoteser, Våldsutsatthet i nära relationer, Enkelblind prövning och Tredje person. Rutin och tillämpningsanvisning finns här

Sektorsrådet anger att anteckningen *Undantag från direktåtkomst* täcker behovet och inga ytterligare sökord för undantag föreligger initialt.

Undantag av journalanteckningar

Följande journalanteckningar undantas från att visas i e-tjänsten
Orosanmälan och *anteckning för dokumentation av försegling/blockering för vårdnadshavares direktåtkomst.* Beskrivs i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.*

Direktåtkomst för ungdomar

Ungdomar har åtkomst till sin journal via nätet från 16 års ålder.
I enskilda fall kan ungdomen efter samråd med vårdnadshavaren och hälso-och sjukvårdspersonal medges tillgång till sin journalinformation i tidigare ålder än 16 år. Behandlande hälso- och sjukvårdspersonal samråder med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut. För begäran om verkställighet används avsedd blankett som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten.

Beskrivet i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.*

Vårdnadshavares tillgång till barns journal via nätet

I Journalen är grundprincipen att vårdnadshavare har åtkomst till barns journal upp till det att barnet fyller 13 år. Skälet för det är att tonåringen normalt har ett ökat behov av integritet som på detta sätt tillgodoses.

Förlängd direktåtkomst för vårdnadshavare till barns journal efter 13 år

Ansvarig hälso-och sjukvårdspersonal har i enskilda fall och efter samråd med barnet och vårdnadshavare möjlighet att erbjuda vårdnadshavare direktåtkomst till barnets journal efter det att barnet fyllt 13 år. Det ska bedömas och beviljas av verksamhetschef, och gäller då för den verksamhet som verksamhetschefen ansvarar för. Behandlande hälso- och sjukvårdspersonal samråder med verksamhetschef (eller av denne utsedd) som fattar beslut. För begäran om verkställighet används avsedd blankett som skickas undertecknad för verkställighet till adress angiven på blanketten.

Beskrivet i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.*

Ansvarig vårdpersonal skall bedöma och så långt möjligt är förvissa sig om att både patient och vårdnadshavare har ett gemensamt intresse av att detta undantag görs.

Försegling/blockering av vårdnadshavares åtkomst
Det kan i undantagsfall finnas fall när hälso-och sjukvårdspersonal bedömer att vårdnadshavare inte ska ha tillgång till barnens journal. Det kan exempelvis vara när tvångsåtgärder övervägs. I dessa fall tas rätten till direktåtkomst bort för vårdnadshavare. Det ska bedömas och beslutas av verksamhetschef och gäller för hela kontot dvs samtliga vårdenheter.

Beskrivet i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.*

Andra rutinbeskrivningar med tillämpningar

- Försegling av direktåtkomst, har tillkommit för att ingen ska tvingas logga in i 1177 Vårdguidens e-tjänster och ta del av eller exponera sin journalinformation mot sin vilja. Därför är det möjligt att försegla sin direktåtkomst i e-tjänsten. I första hand förseglar patienten själv sin direktåtkomst efter inloggning i e-tjänsten. Regionens telefonservice kan kontaktas för mer information om tillvägagångssätt, alternativt kan hälso-och sjukvårdspersonal vara behjälplig under ett besök. Beskrivet i rutindokumentet *Försegling och upplåsning av förseglad journal via nätet på begäran av patient* här

- Försegling av direktåtkomst för patient på uppdrag av hälso-och sjukvårdspersonal.
I undantagsfall kan information döljas från den enskildes direktåtkomst med stöd i offentlighets- och sekretesslagen. Det gäller för uppgifter om patienten själv, om det är av synnerlig vikt med hänsyn till ändamålet med pågående vård och behandling att uppgiften inte lämnas ut till patienten. Beskrivet i rutindokumentet *Försegling respektive återställande av förseglad direktåtkomst till journalinformation via internet på begäran av hälso-och sjukvårdspersonal* här

Övrigt

Felärenden, support och avvikelser

Medarbetare, anmäler fel till Ineras nationella kundtjänst via https://www.inera.se/kundservice/formular/felanmalan-och-support/formular-for-felanmalan-och-support/

Avvikelser rapporteras i Med ControlPRO
http://intra.vgregion.se/sv/MedControl/VGR/MedControl_PRO/

Patienter, anmäler fel
- till Inera via sin egen inloggning i e-tjänsten Journalen
- kontaktar e-tjänsternas support via 1177 https://www.1177.se/Vastra-Gotaland/om-1177-vardguiden/e-tjanster-pa-1177-vardguiden/support-och-tekniska-krav-for-e-tjansterna/

Patienter informeras på 1177.se om att vända sig till aktuell vårdenhet vid frågor om journaldokumentationen.

Utbildning
Projektet utbildar chefer inom barnsjukvård i regler och rutiner som berör journal via nätet och cheferna informerar och utbildar sedan sina medarbetare. Projektets utbildningar av chefer genomförs vid 4 tillfällen spritt i regionen. Utbildningsmaterial till chefer att använda för utbildning av medarbetare tillhandahålls av projektet som verksamheten kan anpassa.

Informationsmaterial
Ett informationsblad riktat till barn-ungdomar tas fram och kommer att finnas på projektets webbplats för nerladdning.

Material
Allt material samlas på projektets webbplats under avsedd plats för information om barns journaler t ex besluts-och rutindokument med tillämpningsanvisning och blanketter, Prövning av barnets bästa och Barnkonsekvensanalys, utbildnings- och informationsmaterial, videoinspelad utbildning m.m.

Uppföljning
Behov av verksamhetsspecifik uppföljning åligger verksamheten.

Prövning av barnets bästa och Barnkonsekvensanalys
Nationellt arbete om barns journaler via nätet
Ett nationellt arbete har gjorts om barns journaler via nätet av Inera i samarbete med SKL och andra regioner, där VGR har deltagit. Materialet finns publicerat på Ineras webbplats

- En konferens hölls i Stockholm, januari 2017 med fokus på barns journaler via nätet då en barnkonsekvensanalys och riskanalys gjordes, vilket utmynnade i *Nationella rekommendationer inför publicering av patientjournalen via nätet inom barnsjukvård.*
- Landstinget Uppsala län gjorde 2017 en Barnkonsekvensanalys i samarbete med Inera.

Prövning av barnets bästa och Barnkonsekvensanalys i VGR
Hänsyn bör tas till varje regions egna förutsättningar för att anpassa införandet av barns journaler via nätet, därför har en prövning av barnets bästa och barnkonsekvensanalys genomförts i VGR 2018, bifogas.
E-tjänsten är en nationell tjänst, samma för alla regioner som ansluter oberoende av journalsystem men tillämpningen av e-tjänstens funktioner ser olika ut hos regionerna.

I VGRs prövning av barnets bästa - Barnkonsekvensanalys anges att uppföljning ska ske ca ett år efter införandet vilket initieras av ansvarig systemförvaltning. Som stöd finns den prövning av barnets bästa – barnkonsekvensanalys som genomfördes inför införandet av barns journaler via nätet samt Västra Götalandsregionens vägledning för prövning av barnets bästa – barnkonsekvensanalys.

Risk-och konsekvensanalys

Genomförande av risk-och konsekvensanalys utifrån arbetsmiljöperspektiv åligger verksamheten som berörda verksamhetschefer verkställer. Eventuella risker ska beaktas i en handlingsplan som verksamheten ansvarar för. Resultatet från VGRs prövning av barnets bästa – barnkonsekvensanalys som genomfördes inför införandet av barns journaler via nätet ska beaktas av verksamheten.

Identifiera behov av blockering/försegling

Verksamheten kan i förväg identifiera de fall man ser behov av blockering/försegling och verkställa åtgärden förebyggande innan barns journaler ansluts till e-tjänsten. Tillämpning beskrivs i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.*

Övergripande beskrivning av verksamhetsförändringen

Roller/ansvarsfördelning

Verksamhetschef eller motsvarande ansvarar för att riktlinjerna följs och för att de är kända på vårdenheten gällande den enskildes direktåtkomst till journaluppgifter. Verksamhetschef ansvarar för att hälso- och sjukvårdspersonalen kan informera patienten om vilken information som finns i e-tjänsten, och vart denne ska vända sig vid frågor om e-tjänsten eller innehåll.

Utförarorganisationen VGR-IT ansvarar för att administrativt genomföra begärda åtgärder gällande direktåtkomst för Journalen. Funktionaliteten och åtgärder beskrivs i rutindokumentet *Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst* och kompletteras med manual för administrationsverktyget samt handhavandeutbildning.
Blanketter för begäran finns för samtliga åtgärder.
Vid brådskande behov av försegling verkställs begäran efter telefonkontakt med VGR-IT 24/7/365, beskrivs i rutindokumentet ovan.

Patienten ska vända sig till e-tjänsternas support via 1177.se vid frågor om e-tjänsten Journalen och till aktuell vårdenhet vid frågor om journaldokumentationen.

Verksamhetens medarbetare ska känna till

- anslutningsdatum för barns journaler via nätet
- dokumentationsrutinen för Undantag från direktåtkomst
- undantagna anteckningar
- rutin för Försegling av direktåtkomst för patient på uppdrag av hälso-och sjukvårdspersonal
- rutin för Försegling av direktåtkomst på begäran av patient
- rutin för Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst till barns journal via direktåtkomst.
- projektets webbplats
- information till invånare publiceras på 1177.se
- rutin för felärenden, support och avvikelser

Kostnad

Anslutningen ryms inom projektbudget 2019.

Beredning

Ärendet är berett inom Koncernkontoret Hälso-och sjukvård och Avdelning ärendesamordning och kansli, enhet juridik, Avdelning Mänskliga rättigheter, Objekt Huvudprocess vård, Programstyrgrupp Huvudprocess vård, sektorsrådet Barn/Barnskyddsteamet/BUP, VGR-IT, 1177 per telefon i VGR. Avstämning sker löpande med Inera AB och diskussion med andra landsting och regioner förs kontinuerligt.

Datum: 2019-05-02

Handläggare
Christina Fagerberg
Projektledare Journal via nätet/NPÖ del 2
Avdelning Vårdens digitalisering, Koncernkontoret Hälso-och sjukvård,
Västra Götalandsregionen

Bilagor

Rutin Vårdnadshavares och barns utökade/begränsade åtkomst
Prövning av barnets bästa - Barnkonsekvensanalys i VGR med PM anslutning av barns journaler till e-tjänsten Journalen 19-01-15

Beslutet skickas till